

УДК 762: [687, 39:677.027.561.1]

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ХУСТКОВО-ШАРФОВИХ ВИРОБІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЛІНОРИТУ

Студ. Н.М. Пшінка, гр. МГЗШМК-17

Студ. С.Г. Пашукова, гр. МГЗШМК-17

Науковий керівник проф. Н.В. Остапенко

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета наукового дослідження – дизайн-проекування високоестетичних хустково-шарфових виробів з використанням лінориту. Для досягнення мети вивчено основні вимоги до дизайн-проекту та методик його виконання; окреслено використовувані текстильні фарби і матеріали хустково-шарфових виробів та їх властивості; вибрано кольорову гаму рисунку; засвідчено можливість використання комп'ютерних технологій під час виконання проекту; проаналізовано особливості друку на тканині, необхідні засоби та устаткування; нанесено рисунок на хустково-шарфовий виріб.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є проектування хустково-шарфових виробів. Предметом дослідження є дизайн-проекування художньо виразних хустково-шарфових виробів із застосуванням технології лінориту.

Методи та засоби дослідження. При проведенні досліджень використано історико-культурологічний, мистецтвознавчий методи аналізу та синтезу. Експериментально підібрано режими та параметри нанесення рисунку на тканину тисненням вручну.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Розроблено вимоги до хустково-шарфових виробів з використанням лінориту, обґрунтовано вибір текстильних фарб і матеріалів. Нанесено рисунок на тканину тисненням вручну, виготовлено художньо виразний виріб.

Результати дослідження. Відомо, що лінорит – спосіб гравірування на лінолеумі, який виник на початку ХХ ст. з появою лінолеуму. Вперше використаний художниками німецької групи «Міст» у 1905 р. для виготовлення плакатів великого розміру [3]. Отже, лінорит належить до традиційних графічних технік і здавна широко використовується в станковому, книжковому та прикладному мистецтві, а також у художньому текстилі, виготовленні набивних тканин [1]. У наші дні лінорит не тільки не втратив популярності, а й набув більш широкого використання, адже сьогодні високо цінуються авторські ідеї, ручну працю, індивідуальні, неповторні дизайнерські речі. Слід зазначити, що у роботі з такою традиційною художньою технікою, як лінорит, актуалізується використання новітніх засобів, комп'ютерно-цифрових технологій, на яких акцентовано увагу.

Використання техніки лінориту для виготовлення хустково-шарфового виробу має специфічні особливості. Так, на першому етапі проаналізовано і складено технічне завдання.

Після художньо-конструкторського ескізування з визначенням усіх характеристик майбутнього виробу відбувається дизайн-розробка художньої композиції для нанесення на текстильний виріб із використанням традиційних форм і засобів проектування (папір, олівець тощо), а також новітніх комп'ютерно-графічних програм і цифрових технологій. На цьому етапі необхідно врахувати деталі зображення, важливо, щоб основний візерунок, як центральний акцент оздоблення

хустково-шарфового виробу, не порушувався, хоч би яким способом його зав'язували чи використовували. Цінним є використання і розвиток національних мистецьких традицій, народної орнаментики та символіки в оздобленні хустки чи шарфу [2].

Виявлено специфічні особливості цієї графічної техніки стосовно художнього текстилю та виготовлення штампу і дизайнерського ескізу для нанесення зображення шляхом тиснення за умов врахування якісних характеристик тканини і текстильної фарби.

Перенесення рисунку за допомогою копіювального паперу на лінолеум чи подібний пластичний матеріал є підготовчим етапом до гравірування і вирізання кліше за допомогою штихелів – різців різних профілів і розмірів (грабштихель, мессерштихель, шпіцштихель, болтштихель, флахштихель, фаденштихель, тонштихель). Причому для кожного кольору виготовляється окремий штамп-кліше [4]. Серед найновіших технічних досягнень – виготовлення штампів для тиснення на 3 Д принтері.

Очевидною є доцільність застосування сучасних комп'ютерних технологій та цифрових дизайнерських програм в ескізуванні, які відкривають нові широкі можливості для художників у створенні елементів одягу та аксесуарів, як творів прикладного мистецтва, дозволяють індивідуалізувати продукцію, зробити її естетично привабливою.

Наступним етапом є підбір кольорової гами для візерунка, який також доцільно здійснювати з використанням комп'ютерних дизайнерських програм, що допоможуть швидко підібрати велику кількість варіантів.

Перед нанесенням візерунка на тканину слід мати інформацію про її властивості: забарвлення, тон, рельєфність поверхні, ворсистість, м'якість, пористість, здатність вбирати фарбу. Для хустково-шарфового виробу рекомендовано використовувати натуральні (бавовна, шовк, шифон) чи змішані тканини, а також спеціальні екологічно безпечні текстильні фарби, які не пошкоджують задруковану поверхню, зберігають м'яку структуру тканини, стійкі до ультрафіолетових сонячних променів, прання та прасування.

Фарба наноситься на випуклий рельєф кліше за допомогою спеціального гумово-поролонового валика, після чого здійснюються пробні відбитки на папері, а на останньому етапі відбувається нанесення рисунку на тканину тисненням вручну або на верстаті.

Висновки. Аналіз теоретичної інформації та основних етапів дизайн-проекування і виготовлення хустково-шарфових виробів з використанням лінориту дозволяє визначити такі особливості цієї техніки: необхідність врахування специфічного прикладного призначення аксесуарів під час створення дизайнерських ескізів зображень, дотримання технології виготовлення штампів з лінолеуму та нанесення відтисків на тканину, дотримання техніки безпеки та екологічних вимог.

Ключові слова: хустково-шарфовий виріб, лінорит, друк на тканині, технологія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богомольский Й. Ф., Чебикин А. Ф. Техніка офорту : навч. посіб. для студ. худож. інститутів. – Київ : Вища школа. 1978. – 48 с.
2. Касян В. І. Мистецтво графіки. – Київ : Держвидав. –1960. – 96 с.
3. Очерки по истории гравюры. – Москва : Изобразительное искусство, 1987. –тетрадь 13. – 42с.
4. Христенко В. Є. Техніки авторського друку: шовкотрафаретний друк, дереворит, лінорит, літографія, офорт / Христенко В. Є. – Харків, ХДАДМ, 2003. – 83 с.